

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ในมาตรฐานที่ 4 ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดของความรู้ มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนามีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย และค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544: 25-26) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 -2559) ที่ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูประบบการเรียนรู้ การสอนโดยมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ดีและเข้มแข็ง พอที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรม ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย มีความรู้ให้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและรวมถึงวิทยาการใหม่ ๆ ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผลการศึกษาจากหลายหน่วยงานระบุใกล้เคียงกันว่า คุณภาพ การศึกษาของไทยอยู่ในระดับน่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยโดยเฉลี่ยอ่อนลง ทั้งใน ด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ความรู้ทางวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านนิสัยใฝ่รู้ ความมีคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การทำงานเป็นหมู่คณะ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 2) นอกจากนี้ผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ปรากฏว่าคุณภาพการศึกษาของคนไทยยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากระดับการศึกษาของคนไทยที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่

ร้อยละ 70 อยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า อีกทั้งระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ยังปรับไม่ทันการเปลี่ยนแปลง คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ไม่ได้สร้างคนให้ คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม และจริยธรรมเท่าที่ควร ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาปรับใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้คนไทย ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 11) ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกรอบหลัก ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาไทยทั้งระบบก็ตาม จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพคนให้สามารถปรับตัวเท่าทันและแข่งขันในสังคมโลกได้ในระยะต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาครัฐบาลมีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชน อายุ 1-18 ปี ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานตามวัยและให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถพื้นฐานในการคิดแก้ปัญหาปรับตัว และนำการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตมาใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสมมีทักษะชีวิต ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความเข้าใจ มีค่านิยมที่ถูกต้องตลอดจนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ โดยส่งเสริมบทบาทของสถาบันต่างๆ ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยพัฒนาส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น โรงเรียนในฐานะเป็นสถาบัน ทางการศึกษาถือเป็นหน้าที่หลักที่จะส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลด้านคุณธรรม จริยธรรมได้มากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดคุณธรรมพื้นฐานไว้ 8 ประการ คือ ความมีวินัย ความมีสติ ความกตัญญู ความเมตตา ความอดทน ความซื่อสัตย์ การประหยัด ความขยันและพึ่งตนเอง เพราะเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งในการพัฒนาเยาวชน ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการสนับสนุนส่งเสริมเยาวชนแล้ว ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการป้องกันและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 8) การเรียนการสอนและการปลูกฝังจริยธรรม นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและกำลังได้รับความสนใจจากผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาดังที่ ลำไย บัวพิทักษ์ (2542: 3) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคม ลักษณะการดำรงชีวิตที่สลับซับซ้อนขึ้น การบีบคั้นทางเศรษฐกิจและความช่วยเหลือของสภาพแวดล้อมที่ชักจูงใจให้บุคคลแสวงหาความสนุกสนาน ความบันเทิง ทำให้บุคคลตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อม หย่อนความมีระเบียบทางจิตใจ มีความเห็นแก่ตัว ไม่คิดถึงผลกระทบต่อผู้อื่น สิ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ทำให้การอบรมสั่งสอนจริยธรรมด้วยวิธีการแบบเดิมได้ผลน้อยลง นั่นเพราะครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสั่งสอน โดยครูเป็นผู้สวมบทบาทของผู้มีอำนาจเด็ดขาดที่จะกำหนดว่าควรเรียนอะไร เรียนอย่างไร และครูเองยังประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดเทคนิคการสอนใหม่ๆ และ

การใช้สื่อ อุปกรณ์ วิธีสอนต่างๆ ที่จะพัฒนาจริยธรรมให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543: 21) ได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจที่สำคัญของครู ก็คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งครูยุคปัจจุบันต้องเป็นครูมืออาชีพ โดยบทบาทของครูมืออาชีพก็คือการปรับเปลี่ยนแนวคิด และวิธีการสอนจากการสอนความรู้ให้แก่ผู้เรียนมาเป็นการสอนวิธีการหาความรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2542: 6) ซึ่งในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องแสวงหาเทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนจะสำเร็จได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการเลือกและการพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรให้มีความเป็นบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้มีผู้เสนอกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆ ที่สนับสนุนหลักการดังกล่าวไว้หลายวิธีด้วยกัน อาทิเช่น การสอนแบบโครงงาน กลุ่มสัมพันธ์ การทัศนศึกษานอกสถานที่ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กรณีตัวอย่าง การทดลอง สถานการณ์จำลอง การเรียนรู้แบบร่วมมือ เกมการศึกษา การแก้ไขสถานการณ์ ชุดการสอน เป็นต้น (อรทัย มูลคำ และคณะ, 2543: 30) ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าวิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดและสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีต่างก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีการสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ เข้าใจเหตุผล มองเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตน เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝน ซึ่งครูจะต้องจัดกิจกรรมตามขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540: 1) นอกจากนี้ สมพงษ์ จิตระดับ (2540: 47) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมในแนวคิดใหม่ซึ่งเปลี่ยนบทบาทของครูจากการใช้วิธีการบรรยาย การดักเตือน แนะนำ สั่งสอน ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายเคยชิน ไม่น่าสนใจ ให้ครูได้จัดกิจกรรมการสอนประเภทต่างๆ ขึ้นแทนเพื่อให้ลักษณะของเนื้อหาทางด้านจริยธรรม ง่ายต่อความเข้าใจ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุก

ขั้นตอน เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การสร้างกิจกรรมจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จัดขึ้นมา ซึ่งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลด้านจริยธรรมมีหลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่านิทาน เล่าเรื่อง การใช้กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่มย่อย การใช้เกม สถานการณ์จำลอง ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการสอนเหล่านี้ มาใช้ในการสอนได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม ขึ้นอยู่กับขั้นตอนและการดำเนินกิจกรรม การพิจารณาตัดสินใจเลือกกิจกรรมให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิพิทย์ รองเดช (2549: 24) กล่าวว่าชุดกิจกรรม เป็นชุดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ครูจะลดบทบาทในการพูดลง แต่จะเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนที่ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งชุดกิจกรรมนี้ จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ในโครงการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2540 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 มีบุคลากรในโรงเรียน 7 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 6 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 ห้องเรียน การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาชุมชนบ้านแม่ฮาว มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เน้นความรู้ คู่คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เน้นทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ รวมทั้งได้แสดงบทบาท และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นวิธีหนึ่งในการติดตามผลการจัดการศึกษา เพราะข้อมูลที่ได้จากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวจะช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงผลการเรียน และความก้าวหน้าของนักเรียนได้โดยสรุป หลังจากที่ได้ผ่านการเรียนการสอนในช่วงระยะเวลาหนึ่งมาแล้ว ซึ่งจะช่วยให้สามารถวินิจฉัยความสามารถทางการเรียนของนักเรียน และครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแตกต่างกันไปตามปัญหาที่พบได้อย่างเหมาะสม โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ (1) ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา (2) ยึดมั่นศรัทธาธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย (3) มีความสามารถในการบริหารจัดการ

ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ นำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (4) เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาในความเป็นไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ และนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ (5) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม มีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว, 2550: 4) จากองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม โดยได้กำหนดไว้ในหลักการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 4) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง) 2550 ที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ 1) มีวินัย 2) มีความขยัน รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น 3) มีความซื่อสัตย์ 4) มีความสามัคคี 5) มีความประหยัด (โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว, 2550: 3) จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว ปีการศึกษา 2550-2552 พบว่ามาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว รอบที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2550 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ร้อยละ 80

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่าในการพัฒนางานการศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักโรงเรียนที่จะส่งเสริมเด็กให้ได้รับการปลูกฝังและพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมอันดี ควรมีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการ “คุณธรรมนำความรู้” เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาคุณธรรมนำความรู้ โดยเฉพาะคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนาความเป็นพลเมืองดี โดยใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด ความรับผิดชอบ เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี โดยใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 13 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ชุดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี โดยอิงหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด ความรับผิดชอบ
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ดำเนินการพัฒนาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึง วันที่ 17 มีนาคม 2554 ใช้เวลาในการพัฒนา รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง

นิยามศัพท์

การพัฒนาความเป็นพลเมืองดี โดยใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม หลังจากดำเนินการพัฒนา โดยใช้ชุดกิจกรรมจำนวน 6 ชุด ซึ่งมีความหมายดังนี้

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ

ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง หมายถึง การแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วย กายวาจา ตลอดจนการให้เป็นวัตถุ สิ่งของ ไม่ใจแคบเห็นแก่ตัว เช่น การช่วยเหลือเพื่อน การแบ่งปันสิ่งของ ในขณะเล่นและกิจกรรมต่างๆ การช่วยดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน

ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด

ความมีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

ความประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ้งเฟ้อ

ความรับผิดชอบ หมายถึง มุ่งมั่นในผลงาน มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ใช้เวลาคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานได้ทันเวลา มีความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติงานได้ครบถ้วนตามความสามารถ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาว จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 6 ชุด

ชุดกิจกรรมที่ 1 ความซื่อสัตย์

ชุดกิจกรรมที่ 2 ความเอื้อเฟื้อ

ชุดกิจกรรมที่ 3 ความสามัคคี

ชุดกิจกรรมที่ 4 ความมีวินัย

ชุดกิจกรรมที่ 5 ความประหยัด

ชุดกิจกรรมที่ 6 ความรับผิดชอบ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องของผู้เรียนด้านกระบวนการ (Process) และพฤติกรรมขั้นสุดท้ายด้านผลผลิต (Product) ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน แต่ละชุด ในด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาว จังหวัดลำปาง จำนวน 13 คน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ได้รับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ในด้านความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี ความมีวินัย ความประหยัด ความรับผิดชอบ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved